

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610-242932

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

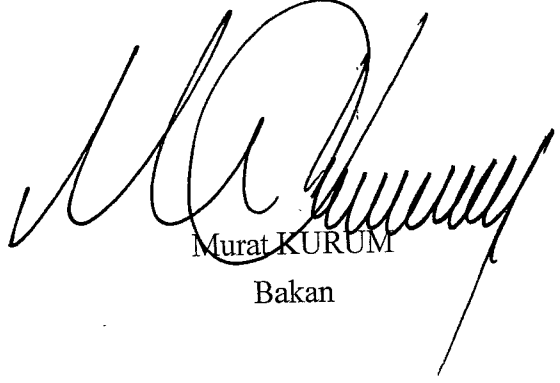
7/35105 GK 20
7/34855 GK 26
7/34856 GK 26
7/34639 GK 20
7/35497
7/35106 GK 28
16 Kasım 2020
7/35108 GK 28
7/32488 GK 11
...../...../2020
7/31066 GK 187
7/34647 GK 20
7/34737 GK 24
7/34738 GK 24

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ekli listede TBMM esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/30809 GK-26	7/30530 GK-19
7/30852 GK-26	7/30531 GK-19
7/35275 GK-28	7/30532 GK-19
7/33798 GK-12	
7/30004 GK-18	
7/34739 GK-24	
7/34908 GK-26	
7/33593 GK-12	
7/34402 GK-18	

Murat KURUM
Bakan

Ek:

Liste (5 Adet, 5 Sayfa)

Cevap Yazısı (24 Adet, 48 Sayfa)

ISPARTA MİLLETVEKİLİ
SAYIN AYLİN CESUR'UN
TBMM 7/34852 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Mimarlık, yalnızca tekil binaları tasarlayan bir meslek değil, bu tekil tasarımların bir araya gelmesiyle en nihayetinde bütün kent ve çevre planı ile birlikte hayatı da etkileyen bir yaşam mühendisliğidir. Bugün itibari ile 69940 mimarın bulunduğu ülkemizde, mimarlık mesleğinin bu önemine rağmen, mimarlarımızın ve kentlerimizin sorunları ile beraber mimarlık mesleğinin geleceğine yönelik sorunlar da artmaktadır. Demokrasilerde denge-kontrol prensibinin bir unsuru olarak yer alan, denetleyici ve düzenleyici mekanizmalar olarak, kamu faydasına çalışan sivil toplum kuruluşlarından mimarlar odasının elinden alınan hak ve yetkiler de bu sorunların derinlemesine sebep olmaktadır. İmar projeleri için mimar odalarının onay vermesi gerekliliğinin sonlandırılması ile ücret tarifesinin kontrolü ve fiyatlandırma ile ilgili zaafılar ortaya çıkarken, bu değişiklik özellikle kent ve çevresine ciddi şekilde etki edebilecek yüksek maliyetli projelerin denetimsiz bir şekilde belediyelere sunulmasına sebep olmaktadır. Mimarlar odalarının fiyat kontrolü olmaksızın aşağıya çekilen ücretlerle daha düşük miktarlarda fatura edilen hizmetler sebebi ile devletin vergi gelir kalemi azalırken, mimarlar da azalan ücretler sebebi ile ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Mimar odalarının çalışma şartlarını ve kriterlerini belirleyememesi sebebi ile, mimarlar ucuz fiyatlara çalıştırılırken, inşaat ile ilgili tüm sorumlulukları üstlenmekte ve bu sebeple de risk/fiyat skalasında mimarlar hak ettiği ücretleri alamamaktadır.

Mimarlık eğitimi ve mimarların istihdamı bir başka sorun olarak öne çıkmaktadır. Yıllar içinde arttırılan mimarlık bölümü üniversite kontenjanlarına ve sayılar hızla artan mimarlık bölümlerine karşılık, yeteri kadar nitelikli akademisyen yetiştirilememekte, akademisyen başına düşen öğrenci sayısının artması ve staj imkânlarının azlığı, uzmanlık sağlayacak ara programların yokluğu ve bu niteliklerin kazanılmasının zorunlu olmaması sebebi ile mimarlık mezunları yeteri kadar donanımlı olarak mezun olamamaktadır. Belediyelerde, kent meclislerinde ve idari kamu kuruluşlarında mimarlara yeteri kadar yer verilmemesi, mimarlara işlerin niteliklerine göre değil, fiyat kırımlarına göre verilmesine yönelik eğilimin artması, mimar istihdamını ve iyi şehirciliği olumsuz etkilemektedir.

Bu anlamda;

- 1- Yukarıdaki durumlar göz önüne alındığında, hangi gerekçeler ile mimar odalarının onay yetkisi sonlandırılmıştır?
- 2- Piyasada ortaya çıkan mimar ücretlerindeki düşüslere ve fiyat kırımlarının niteliğinin önüne geçmesi durumunu düzeltmek adına minimum ücretlerin belirlenmesi ve projelerde yer alabilmek için belirli uzmanlık koşullarının sağlanmasına yönelik ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?
- 3- Mimar odalarının onayının ortadan kalkması ile denetimden geçmeyen ve belediyeler tarafından onaylanan projelerde herhangi bir imar sorunu olması durumunda, denetimle daha önceden engellenebilecek proje maliyetlerinin ve çevre zararlarının hangi yöntemlerle dengelenmesi yapılmaktadır?
- 4- Mimarların karşı karşıya olduğu düşük ücretlendirme ve yüksek risk üstlenimi konusunda ortaya çıkan dengesizlik için herhangi bir çözüm planı mevcut mudur?
- 5- Şehir planlamasında ortak aklın ve bilimin etkin olması adına belediye ve kamu kuruluşlarında imarın temeli olan mimarlara yer verilmesi konusunda herhangi bir adım atılacak mıdır?
- 6- Mimarların eğitimi önünde yukarıda bahsedilen engelleri aşmak için Milli Eğitim Bakanlığı ile ortaklaşa bir çalışma yürütülmekte midir?

7- Şehir planlaması ve yönetimi konusunda mimarlara daha fazla yer verilmesi konusunda herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?

CEVAPLAR

1-Bilindiği üzere Anayasamızın 135 inci maddesinde kamu niteliğindeki meslek kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlara uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleri olarak tanımlanmıştır.

Bu itibarla meslek kuruluşlarının amaçları Anayasayla belirlenmiş ve bir anlamda sınırlandırılmıştır.

Meslek kuruluşları belirli bir çalışanlar grubunun meslek, sanat, uğraş veya iş konularındaki özel yararlarının gereklerine göre faaliyet gösteren ve kamusal nitelikleri de bulunan mesleki örgütlenmelerdir. Anayasa ve yasalardaki hükümler incelendiğinde, bu kuruluşların iki tür görev ifa ettikleri görülmektedir. Birincisi meslek mensuplarına ve mesleğe yönelik faaliyetler. İkincisi de kamu hizmeti niteliği de olan topluma, kamuya yönelik olarak yürütülen faaliyetlerdir. Nitekim mimarlık ve mühendislik mesleği mensuplarının tabi olacağı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) görev, yetki ve sorumlulukları da 6235 sayılı TMMOB Kanunu ile şekillendirilmiştir.

Söz konusu kanunun 39 uncu maddesi ile odalara bu kanuna ilişkin alt mevzuat hazırlama yetkisi tanınmış olup TMMOB ve çatısı altında kurulan meslek odalarınca hazırlanarak Resmi Gazete'de yayımı sonrası yürürlüğe giren ve oda yönetim kurullarının yürütücüsü konumunda bulunduğu *-ana, disiplin, büro tescil, serbest müşavir mühendislik, mesleki denetim, asgari ücret vb. konu başlıklarındaki-* yönetmelikleri mer'i mevzuatımız içerisinde yerini almıştır. Esasen imar mevzuatı kapsamında gerek TMMOB Mimarlar Odası gerekse diğer odalar proje onay mercii olarak konumlandırılmamıştır.

2,4-08/12/2004 tarih ve 25674 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Ana Yönetmeliği" nin oda yönetim kurulunun görev ve yetkilerini düzenleyen 32'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde "*Üyelerinin gerek kamu kuruluşları ve gerek diğer kurum ve kişilerle olan bütün mesleki ilişkilerinde ortaklaşa uyulacak yasal düzenlemeleri hazırlamak, bunlara uyulmasını sağlamak ve uygulamasını denetlemek, mesleki hizmetler karşılığı ödenecek asgari ücretleri belirlemek ve bunlara uyulmasını sağlamak,*" denilmektedir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanun'un 27'nci maddesinin beşinci fıkrasında ise "*Serbest meslek faaliyetleri için ilgili meslek teşekküllerince tespit edilmiş bir tarife varsa, hizmetin bedeli, bu tarifiede gösterilen ücretten düşük olamaz.*" denilmektedir. Bu itibarla, meslek kuruluşlarının hemen hemen tümünün rekabetin önlenmesi konusunda işlevler üstlenmekte olduğu, kendi mensupları arasında haksız rekabeti engelleyip müeyyideye tabi tutabildikleri gözlenmektedir.

Diğer taraftan 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinde ise "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır .*" hükmü ile teşebbüslerin birlikte fiyat belirlemelerinin ve buna yönelik teşebbüs birliği kararlarının yasaklandığı görülmektedir.

3-12/7/2013 tarihinde kabul edilen ve 2/8/2013 tarih ve 28726 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6495 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 73'üncü maddesi ile 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (1) bendi ile *"Harita, plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dâhil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez."* hükmü getirilmiştir.

İmar mevzuatı kapsamındaki yapılar ile bu yapılara ait ruhsat eki etüt ve projelerin fenni mesuliyetine ilişkin hususlar 3194 sayılı İmar Kanunu ve 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile şekillendirilmiştir. Mevzuatımızda TMMOB ve bağlı odalar ne bugün ne geçmişte projelerin onay mercii olarak kurgulanmamıştır. 6495 sayılı Kanun ile getirilen düzenleme esasen ülkemizde 2001 yılında uygulamaya geçilen yapı denetim sisteminin etkinliğini artırmak ve ruhsat süreçlerini gereksiz uzatan ve mevzuatımızda yeri olmayan bürokratik işlemlerin kaldırılmasını sağlamaya yöneliktir. Denetim mekanizması içerisinde mevzuat gereği üstlenilen sorumlulukların layıkıyla yerine getirilmemesi durumu için öngörülen cezai müeyyideler ise yine ilgili mevzuat kapsamında açıklanmış olup yasa gereği TMMOB ve bağlı odaların bahsi geçen mekanizma içerisinde onay, vize, denetim görevi bulunmuyor olması sebebiyle de herhangi bir boşluk yaşanmamaktadır.

5,6,7-3194 sayılı İmar Kanunu'nun 3/5/1985 tarihinde yürürlüğe girmesinden sonra imar planlarını yükümlenecek müelliflere ilişkin yönetmelik hazırlanmıştır. 2/11/1985 tarih ve 18916 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'İmar Planlarının Yapımını Yükümlenecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Yeterlilik Yönetmeliğinde *".. şehir plancısı, bölge plancısı, kentsel tasarımcı, veya mimar ünvanları"*ni haiz meslek mensupları imar planı müellifi olabilmekte iken, 7/1/2006 tarih ve 26046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Plan Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik" ile bu hizmetin *"Şehir ve Bölge Plânlama Bölümlerinden lisans eğitimini tamamlayanlar"* tarafından verilebileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak ilgili Yönetmeliğin 1'inci Geçici Maddesi'nde yer alan *" Bu Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğe göre daha önce yeterlilik belgesi almış veya almaya hak kazanmış olanların hakları saklıdır."* hükmü uyarınca daha önce Bakanlığımızca yeterlilik grubu belirlenmiş veya adına yeterlilik belgesi düzenlenmiş olan mimarların, imar planı yapabilmek için yetki veren 'Plan Yapım Yeterlilik Belgesi' almaya hakkı bulunmaktadır.